

EL DIA "D"

El senyor Emili Balsareny era un comptable molt eficient, que havia arribat a convertir-se en una peça important, gairebé imprescindible, de l'empresa on treballava. Reparís en la circumstància d'haver fet precedir els seus nom i cognom pel qualificatiu de senyor. Avui, quan aquest requisit va de baixa, és altament significatiu que algú el conservi als ulls dels altres i això sense forçar res, d'una manera natural. El senyor Emili era el senyor Emili per a tothom, llevat dels seus parents més pròxims, els quals el tutejaven respectuosament.

El senyor Emili era tocat i posat, pulcre, puntual, benpensant i home de bons costums. Dit això, ningú no s'estranyarà que aparentés més anys dels que de debò tenia, o sigui que tot just acabava de passar la ratlla de la cinquantena que ja tothom n'hi feia deu de més, com si el veiessin abocat a una jubilació propera.

El senyor Emili estava orgullós de la seva imatge física i moral, se la vigilava i en tenia una cura exquisida. Amics i familiars que l'havien tractat de prop asseguraven no haver-lo vist mai en un moment de descomposició de la figura. No tenia vicis, bevia amb una moderació exemplar i era un marit i un pare model·lics.

Ah! Fumava, però li venia d'abans que fos una cosa mal vista, de quan es considerava -gairebé- que era un factor que contribuïa a donar més amenitat al tracte social. Posseïa una cigarrera de plata heretada del seu avi i en els instants adequats (tenia una idea molt sòlida de l'adequació), es treia el valuós objecte de l'infern de l'americana, l'obria amb una solemnitat ritual i pinçava una cigarreta. No pas a l'atzar, sinó palpant-les totes per demostrar als espectadors circumstancials que no actuava mai a la babalà. Tot seguit, encenia el tabac a poc a poc i aspirava goludament, però amb finor, una generosa glopada de fum. Feia l'efecte que entrava en èxtasi, amb els ulls

pràcticament en blanc. Les senyores, en més d'una ocasió, havien comentat que les cigarretes que fumava el senyor Emili feien una olor molt agradable. Però on aquesta admiració assolía el punt més alt era en les ocasions d'àpats cerimoniosos, quan a l'hora del cafè el senyor Emili calava foc a un cigar havà, després d'haver-se'l posat ran d'orella i masegar-lo delicadament amb la punta dels dits. S'escampava de seguida una aroma que moltes senyores solien lloar sense reserves.

De cop i volta els temps van canviar. Bé, no fou un canvi sobtat, perquè l'evolució en els costums és més parsimoniosa que no sembla. Però es vol dir que el senyor Emili se'n va adonar de sobte, el dia que la seva senyora va dir-li en ple desdejuni: "Emili, fumes massa". El senyor Emili es va quedar de pedra. La seva esposa no li havia dit mai que fes massa de res, en cap sentit.

-Què vols dir? -preguntà, amb un estupor que li sortia de l'ànima.

-Que t'estàs matant, vet-ho aquí, i de passada mates els altres. Ja ets prou gran per veure-ho.

Era gros, una ofensa fortament feridora. No és pas que li hagués passat per alt una propaganda que ell atribuïa a pentinadors de gats per falta de feina. Sí, naturalment: havia llegit estadístiques i notícies sobre unes malalties que algú volia posar de moda, qui sap amb quines intencions. No res, cosa dels diaris! "Passa", rumiava ell, "que quan la gent no té prou maldecaps, se n'inventa de nous."

Tanmateix, va començar a fixar-se amb detalls amb els quals no havia reparat abans. Per exemple, a l'oficina, la seva secretària es ventava fent servir les mans de ventall quan ell fumava davant d'ella, com si volgués foragitar el fum. També ho feia el senyor Arcavell, un dels gerents, però més discretament, amb una sola mà. Va comprovar que entre els seus companys de treball eren freqüents les converses sobre fumar o no fumar (heus ací el problema), i això mateix ocorria en els altres medis que

li eren habituals, com ara el cercle familiar i el de les amistats.

Dos dies després de la topada verbal amb la seva esposa, va cridar-la de banda i li preguntà: "Què volies dir amb allò que mato els altres?". I ella, serena però categòrica, va respondre-li: "Volia dir, i dic, que converteixes els qui et volten i t'estimen en fumadors passius, en viciosos involuntaris que es van cavant la tomba amb una pala que tu els obligues a agafar."

-Insinues que sóc un ser antisocial?

-Doncs mira, ja que ho dius tu, sí...

Per al senyor Emili representava una acusació terrible. Sempre s'havia considerat un ciutadà exemplar. No és que en presumís -era ponderat i circumspecte-, però es tractava de la satisfacció íntima, personal, que el feia estar més content de si mateix.

Va aprofitar un pont que duia la ganga de tres dies seguits de festa per aïllar-se i reflexionar. Ho comunicà als seus, amb un aire d'extremada gravetat en la veu, tot pregant-los que respectessin el seu retir. Després, ja els diria de què anava.

Li deixaren lliures i ben seves les hores de retraïment, cosa fàcil perquè el senyor Emili era més aviat poc comunicatiu. Però era un gran complidor de paraules donades, i un cop finalitzat el període de meditació, reuní el ple de la família i els digué:

-Des d'avui, a les dotze en punt, deixaré de fumar...

(Es va sentir un crit de "Bravo!" que el senyor Emili va acallar amb autoritat).

-...i la decisió va de veres. Mai més no toleraré insinuacions malèvoles sobre un aspecte de la meva conducta que deixarà d'existir, per sempre més, d'aquí un parell d'hores. Entesos?

-Entesos.

I així fou. Però per mala fortuna, perquè el senyor Emili es va eixarrear encara més, s'anava ressecant el caràcter d'una manera penosa i a la feina ja no rendia com abans. Un dia, l'esposa va emprendre la filla petita i va dir-li: "El pare em fa pena. Camina com un fantasma i se'l veu trist. Hem de mirar d'animar-lo." Sincera en el seu propòsit, va aprofitar un moment d'intimitat i digué al seu marit:

-Apa, home, apa! No facis aquesta cara. Confessa que respires millor. A la nit no tusses tant i has deixat d'esbufegar quan puges quatre graons...

Tètric, el senyor Emili respongué:

-No em trobo millor, i tant me fa tossir com no. He perdut la pròpia estimació, i tant se me'n dóna pujar com baixar escales.

Va callar un instant i tot seguit reprengué l'oració:

-I tots hem de saber què ens hi hem jugat en aquesta aposta. Tu ets una santa, però no et sorprenguessis pas si, un dia d'aquests, algú et diu que m'he buscat una fulana.

Deixà anar aquestes paraules com si fossin metralla, i s'esmunyi pis enllà cap a la porta, arrossegant els peus.